

Odpowiedź na interpelację nr 31669 w sprawie pełnienia przez apteki ogólnodostępne dyżurów nocnych

Odpowiadający: sekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Sławomir Neumann

Warszawa, 29-04-2015

W odpowiedzi na interpelację nr 31669, złożoną przez Panią Poseł Marzenę Okłę-Drewnowicz, w sprawie „pełnienia przez apteki ogólnodostępne dyżurów nocnych”, niniejszym uprzejmie proszę o przyjęcie stanowiska Ministra Zdrowia w przedmiotowej sprawie.

Nadzór nad działalnością aptek ogólnodostępnych sprawują – w zakresie przewidzianym ustawą z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. Z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.) – organy Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej. W odniesieniu do kwestii wypełniania przez apteki dyspozycji normy zawartej w art. 94 ww. ustawy (tj. dostosowania rozkładu pracy apteki do potrzeb miejscowej ludności również w porach nocnych i dniach wolnych od pracy) wskazuje się, że adresatem omawianej normy jest w istocie organ samorządu powiatu w postaci rady powiatu, która ma ten rozkład ustalić w taki sposób, aby był on dostosowany do lokalnych potrzeb.

Oznacza to, że o braku zapewnienia dostępności pacjentów do leków przez konkretną aptekę można mówić jedynie w szerszym wymiarze, w przypadku gdy apteka ta niezaspokajałaby potrzeb pacjentów w sposób naminy, powtarzalny. W takim przypadku właściwy wojewódzki inspektor farmaceutyczny miałby możliwość cofnięcia zezwolenia na prowadzenie apteki ogólnodostępnej na podstawie art. 103 ust. 2 pkt 3 przywołanej ustawy, który stanowi, że wojewódzki inspektor farmaceutyczny może cofnąć zezwolenie na prowadzenie apteki ogólnodostępnej, jeżeli apteka nie zaspokaja w sposób uporczywy potrzeb ludności w zakresie wydawania produktów leczniczych.

Powyższe uprawnienie organu należy jednak wyraźnie oddzielić od kwestii badania niestosowania się danej apteki do ustalonego na poziomie powiatu harmonogramu pracy aptek i ewentualnego wyciągania w związku z tym określonych konsekwencji. Żaden przepis analizowanej ustawy nie stanowi bowiem wprost o obowiązku stosowania się aptek do ustalonego dla nich rozkładu pracy, ani też nie przewiduje sankcji z tego tytułu. Tym samym o obowiązku stosowania się apteki do omawianych uchwał rad powiatu można mówić jedynie o tyle, o ile zgodnie z art. 87 ust. 2 Konstytucji RP „źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego”, natomiast ewentualność naruszenia przez aptekę obowiązku stosowania się do "harmonogramu" pracy aptek można rozważać co najwyżej jeżeli fakt niestosowania się apteki do harmonogramu skutkuje osiągnięciem stanu uporczywego niezaspokajania potrzeb ludności, o którym wspomniano powyżej.

Ponieważ rozkład pracy aptek określa rada powiatu, wydaje się być naturalnym, że również na poziomie powiatowym powinna odbywać się weryfikacja wykonania uchwały rady powiatu i ewentualne sankcjonowanie braku realizacji jej postanowień.

W kwestii ekonomiki pełnienia dyżurów aptek w porach nocnych oraz w dni wolne od pracy, Minister Zdrowia nie przewiduje możliwości wprowadzenia finansowania działalności aptek w takich dniach i porach dnia z Narodowego Funduszu Zdrowia. Działalność aptek, w szczególności usługodawstwo farmaceutyczne, nie polega bowiem na wykonywaniu świadczeń opieki zdrowotnej. Jako takie kwalifikować można co najwyżej tzw. "świadczenie zdrowotne rzeczowe" w postaci ordynowanych w związku z procesem leczenia leków, co ma miejsce w ramach szerszej kategorii tzw. "świadczeń opieki zdrowotnej". Jako świadczenie zdrowotne rzeczowe trudno natomiast traktować np. nabywanie w procesie samoleczenia leków dostępnych bez przepisu lekarza.

W kwestii ewentualności dofinansowywania działalności aptek w porach nocnych oraz dni wolne od pracy z poziomu samorządowego, jak również ustawowego upoważnienia organów powiatów do egzekwowania prawa stanowionego na ich terytorium, uprzejmie informuję, że kwestie tego rodzaju – jako dotyczące aspektów związanych z organizacją i zadaniami jednostek samorządu terytorialnego – wykraczają poza kompetencje Ministra Zdrowia.

Z upoważnienia

MINISTRA ZDROWIA

SEKRETARZ STANU

Sławomir Neumann